

La inauguració del 45e president americà. Donald Trump solemnitza el seu desafiament a l'ordre liberal global

per Miquel Gil ([@miquelgilcat](#))

Si algú tenia l'esperança que els dos mesos que han passat des que Donald J. Trump va ser escollit president dels Estats Units serviren perquè el magnat mostrés una altra faceta, tanqués ferides, adoptés un to presidencial i unís un país greument dividit, el discurs inaugural de divendres passat deu haver representat un retorn a la realitat ben dolorós. Trump segueix essent Trump i per bé que en algun moment de la transició hagi pogut mostrar certa relaxació a què alguns detractors esperançats s'han agafat com un clau roent, el milionari segueix fidel al seu ethos i a les seves idees-força: una política exterior merament transaccional i de suma-zero ancorada en un esperit aïllacionista molt marcat i una política interior populista i cabdillista basada en un intervencionisme personalista i paternalista només lleugerament envernissat per algunes evocacions reaganianes del govern petit que hi estan, de fet, antagònicament oposades.

En un moment de trontoll i inestabilitat de l'ordre liberal-democràtic, d'hegemonia no disputada des de la caiguda del Mur de Berlín, així com d'ascendència dels lideratges cesaristes i autoritaris, com el de Recep Tayyip Erdoğan a Turquia, Rodrigo Duterte a les Filipines, Xi Jinping a la Xina i, és

clar, Vladimir Putin a Rússia, el discurs inaugural de Donald Trump sembla anar al ritme, to i timbre del temps. El discurs d'estrena del nou president, el 45è, ha ressonat fort arreu. No tant per la novetat del seu missatge (és el mateix que porta fent de fa anys), ni per l'estètica de la seva composició (d'escàs valor), sinó pel lloc, el moment i el càrrec. El president Trump que havent tot just jurat el càrrec s'adreçava a la nació des del balcó del Capitoli seguia essent el candidat Trump: un populista de to i maneres autoritàries que prometia drenar el nauseabund pantà del Washington de l'establishment i que jurava als americans que tornaria la glòria a uns Estats Units devastats.

La primera idea del discurs del nou president – que cal recordar que va guanyar les eleccions tot i perdre en vot popular, gràcies al sistema del Col·legi Electoral, que atorga els vots per estats i beneficia els petits i rurals – va ser precisament aquest: que la seva administració significava el retorn del poder al poble, al “We, the people”, que havia vist el premi al seu esforç de cada dia usurpat per un petit grup de polítics enriquits amb la globalització, la desindustrialització i l'atur. La qüestió important no era quin partit controlava el govern (tampoc el que l'havia nominat), sinó si era el poble qui el controlava. Trump s'erigia com el portaveu del poble, el líder de qualitats excepcional que havia sabut escoltar-lo, i donar-li la veu que li havien negat: ara el món sencer escoltava l'home corrent americà.

Aquest discurs populista de ressonàncies feixistoides enllaçava llavors amb un nacionalisme intervencionista i poc republicà: la nació (l'Estat) havia de servir per crear llocs de treball, per lluitar contra la pobresa de les ciutats, per reindustrialitzar el rerepaís, per omplir les universitats, per acabar amb el crim i les bandes criminals que assetgen les minories racials. Aquesta situació, que Trump va qualificar de “carnisseria americana”, s'hauria derivat de la política internacional de les últimes dècades (globalista, atlantista, centrada en la difusió d'idees i valors com a forma de poder tou) i de la manera com molts països s'haurien aprofitat d'una classe política corrupta per enriquir llurs països a costa dels americans. La solució, doncs, era clara: “America first”; primer, Amèrica. La política globalista i pro-democràcia liberal seria substituïda per càlculs transaccionals en cada moment, el lliure comerç donaria lloc a un proteccionisme convençut. Amèrica tornaria a guanyar. Trump ho faria possible.

D'aquí el nou president passava a detallar una altra faceta del seu nacionalisme, una qüestió central: el nosaltres i l'ells. L'enemic, a banda de les elits ja esmentades, era el monstre islamista, la gihad internacional, l'ISIS, el “terrorisme islamista radical” – les tres paraules que Obama sempre es va negar, erradament, a pronunciar seguides. Amb “ells”, l'enemic, no hi hauria compassió: serien esborrats de la faç de la Terra. Grans aplaudiments. Tanmateix, en contraposició a aquest “ells” tan

reduccionista –l’islamisme és només un dels perills que afronta Occident, i segurament no el més important, si el comparem amb la Rússia de Putin i el que el mateix Trump representa–, el “nosaltres” va ser inesperadament encoratjador: la nació incloïa tots els americans, per sobre de prejudicis (la raça, l’origen ètnic), i si s’abraçava el patriotisme les divisions es diluïen i s’apagaven. Negres, marrons i blancs, assenyalava Trump, tots sagnen sang vermella.

Finalment Trump va acabar amb una crida a l’acció per sobre de les paraules – i implícitament, de les idees, una altra actitud de funest record. Que no us diguin que no es pot fer. L’hora de la xerrameca s’ha acabat. Tots junts, farem de nou una Amèrica forta, rica, orgullosa, segura... Tots junts, els americans, farem Amèrica gran una altra vegada. Ovació final i èxtasi del nou home fort de la primera potència mundial, del propietari de l’arsenal atòmic més gran del món.

El discurs de Trump obre una nova era mundial després de més de 25 anys de Pax Americana. El replegament dels Estats Units i l’abandó de la política estratègica de les últimes dècades enfortirà les potències il·liberals com la Xina de Xi Jinping i la Rússia de Vladimir Putin i pot facilitar l’assalt al poder dels populistes al cor d’Europa. Corea del Sud, el Japó i els països del sud-est asiàtic tremolen davant l’amença xinesa; França i Alemanya són ara presa més fàcil dels radicals de dretes, que com Trump es mostren sinistrament encisats pel líder rus. Si encara queden optimistes, si encara queden Chamberlains que creguin que el trumpisme de campanya acaba amb el discurs inaugural, que estiguin atents els propers dies, setmanes i mesos. Només aquest cap de setmana, el nou president ja ha utilitzat un acte al mur dels caiguts de la CIA per atacar els seus enemics i per fer un enaltiment d’ell mateix d’allò més penós, tot negant que mai hagi tingut cap problema amb els serveis d’intel·ligència – cal recordar que Trump es va passar tota la transició ridiculitzant els informes dels serveis secrets que vinculaven Putin amb els atacs cibernètics patits pel partit demòcrata durant la campanya, que asseguraven que tenien per objectiu beneficiar Trump: el llavors president-electe els va comparar a l’Alemanya nazi i va mofar-se del fet que haguessin cregut que Saddam Hussein tenia armes de destrucció massiva. Alhora, Trump s’ha embarcat en una baralla a crits amb els mitjans, a qui atribueix la idea que està barallat amb els serveis d’intel·ligència (com si el seu compte de Twitter no existís), a qui acusa de publicar notícies falses i a qui ha alertat que “també hauran de retre comptes”. Per molt optimista que hom vulgui ser, l’era Trump no podia començar de manera més negra per als defensors de la democràcia liberal i les llibertats i prosperitat que ha significat per al món.

Imatge de portada: Trump adreçant-se a la multitud des del Capitoli. **Font:** The Atlantic.